

няване е: ефикасност, въздействие и устойчивост на оценяваните проекти: 1) До каква степен са постигнали своите цели; 2) Какви са промените, като резултати и въздействие на национално и общностно ниво; 3) До каква степен са продължени и са видими в настоящето.

Избрани за оценяване са проекти в областите: **образование, здраве, заетост, жилищни условия/инфраструктура**, т.е. области, които са приоритет в политическите документи и в програмните документи на основните донорски институции. Образованието е една от приоритетните области, защото: 1) образователното ниво на ромите е много ниско 2) липсата на образование е в основата на бедността и социалното изключване. Проектите включват и професионално образование за безработни ромски младежи; квалификация на учители по ромска култура и мултикултурно образование. НПО инициативите в заетостта са насочени към създаване на работа, главно чрез практиките на позитивната дискриминация, както и чрез въвеждане на дейности, осигуряващи доход и подкрепа на ромски предприемачески инициативи. Реализират се партньорства с училища за възраждане на традиционни занаяти и дейности: създаване на работа чрез инициране на малък бизнес; създаване на квалификации за занятия, които са търсени на пазара на труда; подкрепа на ромите за стартиране на малък бизнес.

В обобщение авторите отбелязват, че: 1) повечето проекти са **главно от неправителствения сектор**; 2) Източниците на финансиране представляват **главно чужди донори**; 3) След 2001 г. се забелязва **намеса и на държавни органи** по посока финансиране на проекти по програми, насочени към ромите.

Ако направим сравнение между формирането на успешите роми в български и румънски условия, то можем да отбележим няколко важни неща. Най-напред, прави впечатление твърде **идентичната ситуация** в развитието на ромите в годините на социализма и в двете страни; тя е свързана със създаване на ромски квартали и училища, с провеждане на политика по асимилация на ромското малцинство. От друга страна, **ситуацията е сходна** и от гледна точка на провежданите дейности и прилагани програми от началото на прехода насам. Първите проекти са фрагментарни и спорадични. Към края на 1990-те г. и началото на второто хилядолетие се налага нов модел в политиките към ромите, насочен към по-голяма организираност и кохерентност в действията на финансиращите организации. В този контекст особено важна е ролята на фондация (по-късно институт) „Отворено общество“, както и на Централноевропейския университет – Будапеща, а също и на програми на Европейския съюз. Друга прилика може да се открие и в разнообразието на провежданите проекти и създадените НПО – ромски или смесени, насочени към решаване на ромски проблеми. Една от спецификите във формирането на успешите роми в Румъния е въвеждане на **политиката на позитивна дискриминация**, която особено в областта на образованието има значими ефекти предвид увеличаване броя на ромите с висше образование.